

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžik/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201798
Dátum vydania rozhodnutia: 01.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201798.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a zo sudkýň JUDr. Jany Zemkovej PhD. a JUDr. Petry Príbelskej PhD. v právnej veci kasačného sťažovateľa (pôvodne žalobca): N., zastúpeného Mgr. Zoltánom Perhácsom, PhD., advokátom so sídlom Tichá 45, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. 59 RM/2014-34-I zo dňa 20. októbra 2014, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/232/2014-49 zo dňa 28. septembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/232/2014-49 zo dňa 28. septembra 2016 r u š í a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.

1.1 Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 59 RM/2014-34-I zo dňa 20. októbra 2014, ktorým tento podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, správny poriadok (ďalej len „Správny poriadok“) a § 19 ods. 2 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“) zamietol odvolanie sťažovateľa zo dňa 26. septembra 2014 a potvrdil rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu č. I.Spr 14 069/14 zo dňa 18. septembra 2014, ktorým bolo rozhodnuté o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie v celom rozsahu.

1.2 Žiadosťou zo dňa 12. septembra 2014 sťažovateľ žiadal o sprístupnenie informácií, či Špeciálnym súdom v Pezinku - pracovisko Banská Bystrica ako predchodcom Špecializovaného trestného súdu - pracovisko Banská Bystrica, ul. Skuteckého 10, 974 01 Banská Bystrica vo vzťahu k jeho osobe, N.:

1. boli sudcom pre prípravné konanie tohto súdu vydané podľa ustanovení V. hlavy I. časti zákona č.

301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov, akékoľvek rozhodnutia - príkazy na použitie informačno-technických prostriedkov, resp. či boli vydané akékoľvek rozhodnutia (príkazy) umožňujúce mocenským zložkám štátu použiť skryté odpočúvacie prístroje v období od 14.09.2008 do 11.12.2008,

2. boli príkazy v konaniach vedených pod sp. zn. BB-ŠS-V-459-01/08-Ntt-463 (príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008) a sp. zn. BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464 (príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008) vydané proti osobe sťažovateľa, resp. či bol adresátom týchto príkazov,

3. v prípade, ak označené príkazy boli vydané proti osobe sťažovateľa, žiadal o vyhotovenie ich odpisov alebo výpisov, alebo skopírovanie informácií na technický nosič dát.

Správny orgán prvého stupňa žiadosti sťažovateľa nevyhovel a informácie sťažovateľovi neprístupnil z dôvodu, že charakter požadovaných informácií nedovoľuje ich sprístupnenie v zmysle § 8 zákona o slobodnom prístupe k informáciám, nakoľko ide o informácie, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, ktorú nie je možné sprístupniť.

1.3 Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku v rozsahu podaného opravného prostriedku uviedol, že rozhodnutie, ktorým by povinná osoba neprístupnila požadovanú informáciu z dôvodu jej utajenia, musí spĺňať prísne požiadavky. Jeho odôvodnenie musí obsahovať zdôvodnenie, prečo je naplnená materiálna podmienka (prečo skutočne existuje potreba chrániť požadovanú informáciu v záujme Slovenskej republiky) a tiež formálna podmienka (zaradenie tejto informácie pod konkrétnu položku oblastí utajenia).

1.4 Konštatoval, že v danom prípade bola žiadosť sťažovateľa zamietnutá z dôvodu, že požadované informácie povinná osoba (prvostupňový orgán) zaradila, resp. určila do kategórie utajovaných informácií podľa § 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“). Zastával názor, že v rámci správneho súdnictva nie je v jeho kompetencii preskúmať opodstatnenosť zaradenia určitej informácie do skupiny utajovaných a zároveň posudzovať, či potreba utajenia určitej informácie pominula. Ďalej uviedol, že zaradenie do skupiny utajovaných informácií zabezpečuje ich pôvodca (povinná osoba, resp. jej štatutár). Vyplyva to z jeho povinnosti chrániť utajovanú skutočnosť. To znamená, že ak pôvodca požadovaných informácií (v tomto prípade prvostupňový orgán) zaradil sťažovateľom požadované informácie do skupiny utajovaných, správny súd v rámci preskúmavania rozhodnutia povinnej osoby nie je oprávnený spochybňovať takéto zaradenie. Môže však skúmať, či rozhodnutie, ktorým došlo k neprístupneniu požadovaných informácií, spĺňa uvedené predpoklady.

1.5 Vo vzťahu k námietke sťažovateľa ohľadom nedostatočného odôvodnenia a následnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného ako i prvostupňového rozhodnutia krajský súd preskúmal obe rozhodnutia správnych orgánov a tejto námietke sťažovateľa neprisvedčil. Sťažovateľ tvrdil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je paušálne (abstraktné), zaoberajúce sa iba citovaním zákonných ustanovení, avšak krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí dostatočne presvedčivým spôsobom odôvodnil, prečo sú informácie požadované sťažovateľom zaradené do skupiny utajovaných, a to s poukazom na účel trestného konania pri niektorých trestných činoch charakterizovaných vysokou organizovanosťou a používaním konšpiračných metód práce, ktorými sa závažným spôsobom konania zasahuje do ústavných práv občanov.

1.6 Pri zdôvodňovaní potreby chrániť požadovanú informáciu v záujme Slovenskej republiky oba správne orgány uviedli, že ak by sa požadované informácie sprístupnili žiadateľovi ako osobe, ktorá nie je aktívne legitimovaná oboznamovať sa s uvedenými skutočnosťami (nie je už trestne stíhaný), sťažovateľ by sa mohol dozvedieť o skutkových okolnostiach a právnych záveroch, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti. Krajský súd súhlasil so žalovaným v tom, že istá miera zovšeobecnenia odôvodnenia vychádza práve z predmetu informácií, ktoré sťažovateľ požadoval sprístupniť. V danom

prípade je totiž nevyhnutné vziať do úvahy samotnú podstatu a účel trestného konania ako takého. Taktiež je nevyhnutné oddeliť právo žiadateľa na poskytnutie informácie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám a jeho právo brániť sa proti obvineniam vzneseným v trestnom konaní.

1.7 Sťažovateľ v žalobe v tejto súvislosti argumentoval, že bol trestne stíhaný, a teda poznal obsah predmetných príkazov, z dôvodu ich nekonkrétnosti však požiadal o bližšie informácie. Krajský súd sa síce stotožnil so sťažovateľom, že povinná osoba (prvostupňový orgán) musí vedieť, proti komu smerujú príkazy na použitie informačno-technických prostriedkov, stotožnil sa však aj s názorom prvostupňového orgánu, že sťažovateľ v čase podania infožiadosti už nebol trestne stíhaný a nepreukázal oprávnenie oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami. Preto sa nemohol oboznamovať so skutočnosťami, ktoré povinná osoba zaradila do skupiny utajovaných. Išlo o agendu používania informačno-technických prostriedkov, prostriedkov operatívno-pátracej činnosti a informačno-operatívnych prostriedkov. Všetky sťažovateľom požadované informácie sa týkali uvedenej agendy. V opačnom prípade, ak by sa právo sťažovateľa na slobodný prístup k informáciám uplatňovalo bez ohľadu na uvedené, ochrana záujmov štátu (v tomto prípade nevyzradenie skutočností zistených počas trestného konania) by bola ohrozená. Prvostupňový orgán teda splnil materiálnu podmienku na nesprístupnenie požadovaných informácií. Zároveň prvostupňový orgán splnil aj formálny predpoklad na nesprístupnenie žalobcom požadovaných informácií, keďže vo svojom rozhodnutí odkázal na príslušné zákonné ustanovenia týkajúce sa utajovaných skutočností (konkrétne na § 2 písm. a/, § 3 ods. 1 a 6 zákona č. 215/2004 Z. z., smernicu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 8/2004, ktorou sa vydáva zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a na nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností), ktoré upravujú oblasti sťažovateľom požadovaných utajovaných informácií. Postup prvostupňového orgánu i rozsah jeho odôvodnenia bol teda vyvolaný relevantnou potrebou chrániť utajovanú skutočnosť pred vyzradením. Z uvedeného vyplýva, že prvostupňový orgán pri nesprístupnení sťažovateľom požadovaných informácií konal v súlade s § 8 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám a napadnuté rozhodnutie žalovaného, ktorým rozhodnutie prvostupňového orgánu potvrdil, je z vecného hľadiska správne.

1.8 Sťažovateľ namietal, že v právnom štáte nemôže existovať žiadny rozumný, logický a právne akceptovateľný argument na to, aby nedostal od povinnej osoby ani len minimálnu odpoveď, či bol orgánmi verejnej moci sledovaný alebo nie, a že to patrí medzi minimálne ústavné právo sťažovateľa. V tejto súvislosti tiež uviedol, že žiaden vyspelý, demokratický a právny štát nemôže proti vlastným občanom odmietnuť poskytnutie tejto minimálnej informácie o to viac, že tajné sledovanie orgánmi verejnej moci je závažným zásahom do základných práv a slobôd - do práva na súkromie. V prípade, ak sudca vydal na sledovanie osoby sťažovateľa príkaz, sťažovateľ by mal byť minimálne informovaný, na základe akého právneho titulu, respektíve z akého konkrétneho dôvodu bol takýto príkaz vydaný. K tejto námietke sťažovateľa krajský súd opätovne zdôraznil, že konanie začaté na základe žiadosti o sprístupnenie informácií nemožno zamieňať s konaním, ktorým sa chce sťažovateľ brániť proti prípadnému oprávnenému či neoprávnenému použitiu informačno-technických prostriedkov proti jeho osobe. Účelom zákona o slobodnom prístupe k informáciám je iba stanovenie podmienok a pravidiel ústavného práva na slobodný prístup k informáciám, nie však ochrana pred nelegálnym používaním informačno-technických prostriedkov. Preto ani povinné osoby pri svojej činnosti a konaní podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám nezohľadňujú skutočnosť, či sťažovateľ, alebo ktorákoľvek iná osoba, má iný relevantný prostriedok pre zistenie, či voči jeho osobe boli v minulosti alebo sú v súčasnosti použité informačno-technické prostriedky zo strany orgánov štátu. Krajský súd prisvedčil žalovanému, že povinná osoba po prijatí žiadosti o informácie len vyhodnotí, či má požadovanú informáciu k dispozícii, a či neexistujú dôvody obmedzenia prístupu k požadovanej informácii. Akékoľvek iné právne úvahy sú pre povinné osoby neprípustné, nevedú totiž k dôslednej aplikácii zákona, ale k neprípustnej svojvôli, a teda k porušeniu zásady zákonnosti správneho konania.

1.9 Zásada zákonnosti (§ 3 ods. 1 Správneho poriadku) je jednou z najdôležitejších zásad nielen správneho konania ale aj právneho poriadku ako celku. Je správno-právnym vyjadrením ústavného princípu legality a jedným z prejavov princípu právneho štátu. V rámci hierarchie právnych predpisov

požaduje súlad zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov s Ústavou Slovenskej republiky, právom EÚ a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zároveň aj ich dodržiavanie. Zásada zákonnosti má dva rozmary, hmotnoprávny a procesnoprávny. Procesnoprávny rozmer nemôže byť naplnený bez dodržania hmotnoprávneho, a to v zmysle zásady nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege, zásady materiálnej pravdy, spoľahlivo zisteného skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Z článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyplýva procesnoprávny rozmer tejto zásady, že každé konanie správneho orgánu je obmedzené a podmienené

? kompetenciami tohto správneho orgánu

? stanoveným procesným postupom, v súlade s ktorým sa konanie uskutočňuje

? hmotnoprávnymi predpokladmi stanovenými zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi na realizáciu správneho konania.

Na základe čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky by sa dalo skrátka povedať, že pre správny orgán je zakázané všetko, čo nie je dovolené. V kontexte uvedeného prvostupňový správny orgán postupoval správne, v súlade so zásadou legality.

1.10 K námietke sťažovateľa ohľadom skúmania potreby ďalšieho utajenia požadovaných informácií krajský súd prisvedčil argumentácii žalovaného, že správny orgán nemá právomoc posúdiť správnosť konania povinnej osoby pri utajovaní informácií. Sťažovateľovi prisvedčil, keď tento tvrdil, že povinná osoba musí v zmysle § 7 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám skúmať potrebu ďalšieho ich utajenia počas celej ich existencie. Povinná osoba v predmetnom konaní zistila skutkový stav v tom zmysle, že žiadateľom požadované informácie stále predstavujú utajované skutočnosti, je teda potrebné vychádzať z prezumpcie zákonnosti jej postupu, pokiaľ ide o posúdenie existencie dôvodov ich ochrany.

1.11 Sťažovateľ považoval napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné predovšetkým z dôvodu, že žalovaný sa nevyjadril ku všetkým jeho bodom odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu. Na tomto mieste krajský súd prisvedčil názoru žalovaného, ktorý poukazujúc na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/170/2005 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 236/06 dôvodil, že správne odôvodňovanie súdnych rozhodnutí z hľadiska zachovania základného práva účastníka podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (vzťahuje sa to aj na rozhodnutia správnych orgánov) sa nemôže chápať tak, že sa vyžaduje podrobná odpoveď na každý argument. V rámci odôvodnenia rozhodnutia sa vyžaduje, aby sa súd, resp. správny orgán jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne relevantné. Vzhľadom na uvedené krajský súd považoval odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za súladné s § 47 ods. 3 Správneho poriadku, keďže žalovaný sa dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými právne významnými dôvodmi odvolania sťažovateľa proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu.

1.12 K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd krajský súd uviedol, že žiadosťou o sprístupnenie informácií nemožno nahrádzať prostriedky právnej ochrany proti prípadnému neoprávnenému použitiu informačno-technických prostriedkov. Stotožnil sa so žalovaným, že účelom zákona o slobodnom prístupe k informáciám je výlučne stanovenie podmienok uplatňovania ústavného práva na slobodný prístup k informáciám. Inštitút infožiadosti nemôže slúžiť ako prostriedok k uplatneniu práv sťažovateľa napr. na ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromia.

1.13 O trovách rozhodol krajský súd za použitia § 168 v spojení s § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si ani neuplatnil a ide o orgán štátnej správy.

2.

2.1 Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť.

2.2 V podanej kasačnej sťažnosti navrhol kasačnému súdu, aby rozsudok krajského súdu č. k. 6S/232/2014-49 zo dňa 28. septembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal, aby kasačný súd podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. 59 RM/2014-34-I zo dňa 20. októbra 2014 v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa č. I.Spr 14 069/14 zo dňa 18. septembra 2014 a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

2.3 V dôvodoch kasačnej sťažnosti poukázal na to, že rozhodnutiami správnych orgánov v administratívnom konaní a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2.4 Krajskému súdu vyčítal, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď v danom prípade neaplikoval § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z., podľa ktorého utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonomnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonomnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci, hoci na túto skutočnosť právny zástupca sťažovateľa poukázal na pojednávaní dňa 14. septembra 2016. Dodal, že o predmetných príkazoch rozhodol Okresný súd Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/42/2014, že sú nezákonné, ktorou skutočnosťou sa však krajský súd nezaoberal. Na to uviedol, že tým, že nejde o utajované informácie, všetka následná argumentácia krajského súdu súvisiaca s utajovanými skutočnosťami je právne nesprávna a v rozpore so skutočným skutkovým stavom veci. Žalobca poukázal, že Okresný súd Trebišov pod sp. zn. 1T/42/2014 zo dňa 08.09.2016 nerozhodol iba o tom, že namietané príkazy o použití informačno-technických prostriedkov sú nezákonné, ale aj o tom, že nezákonné je mimo iného aj celé tajné sledovanie. Túto skutočnosť krajský súd ponechal úplne bez povšimnutia, pričom uvedené je dôležité pre právne posúdenie veci. Už táto skutočnosť sama o sebe vylučuje obmedzenie prístupu k informáciám podľa § 8 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Ak by krajský súd zobral do úvahy skutočnosť, že ide o nezákonné príkazy a aplikoval by ustanovenie § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z., už táto skutočnosť sama o sebe bez ďalšieho mala byť dôvodom na zrušenie administratívnych rozhodnutí tak prvostupňového ako aj druhostupňového správneho orgánu. Z tohto dôvodu je naplnený aj kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.

2.5 Žalobca uviedol, že už v duplike poukázal, že žalovaný nepochopil kľúčovú okolnosť od ktorej sa odvíja aj podstata jeho žaloby, resp. žalobných dôvodov, je nevyvrátiteľná skutočnosť, že ako subjekt trestného konania (obžalovaný) poznal obsah príkazov vydaných pod sp. zn. J. (príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008) a sp. zn. BD-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464 (príkaz a použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008). Upriamuje, že počas prípravného konania ako obvinený mal možnosť oboznámiť sa s obsahom utajovanej prílohy k vyšetrovaciemu (trestnému) spisu, teda riadne sa oboznámil aj s predmetnými príkazmi. Preto argumentácia žalovaného, že sprístupnením informácie by sa poprel základný účel trestného konania je mylná a zavádzajúca. Tvrdenie žalovaného vo vzťahu k materiálnej podmienke utajenia, „...že sprístupnením požadovaných informácií, by sa žiadateľ dozvedel o skutkových okolnostiach a právnych záveroch, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti, čo nepochybne nie je v záujme Slovenskej republiky...“ je pre žalobcu prekvapivé. Jedna z najzákladnejších práv obvineného je, že najneskôr po skončení vyšetrovania musí byť daná možnosť oboznámiť sa s obsahom celého vyšetrovacieho spisu vrátane prípadných utajovaných alebo neutajovaných príloh. Žalobca poukazuje, že túto možnosť počas vyšetrovania (prípravného konania) riadne využil a pozná aj celý obsah utajovanej prílohy.

2.6 Žalobca je názoru, že žiadne ustanovenie žiadneho zákona nebráni povinnej osobe, aby poskytla minimálnu informáciu, či dané príkazy na tajné sledovanie, ktoré spravovala a vydala, a s ktorými sa žalobca počas prípravného konania riadne neoboznámil, sa vzťahujú na jeho osobu alebo nie. Ide o minimálne ústavné (základné) právo dostať informáciu, či predmetné príkazy sa vzťahujú na jeho osobu alebo nie. Poukázal, že žalovaný nijako nevysvetľuje, ako môže táto minimálna informácia spôsobiť ujmu Slovenskej republiky, resp. mohla byť nevýhodná pre záujmy Slovenskej republiky.

3.

3.1 Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti nevyjadril.

4.

4.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 01.03.2018 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

4.2 Podľa § 2 ods. 1 a 2 S.s.p. v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

4.3 V danej veci predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorý zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného č. 59 RM/2014-34-I zo dňa 20. októbra 2014, ktorým tento zamietol odvolanie sťažovateľa zo dňa 26. septembra 2014 a potvrdil rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu č. I.Spr 14 069/14 zo dňa 18. septembra 2014 o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie v celom rozsahu, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

4.4 Podľa § 3 ods. 1, 3 zákona o slobodnom prístupe k informáciám každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

4.5 Podľa § 8 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám ak požadovaná informácia tvorí utajovanú skutočnosť podľa osobitného zákona alebo je predmetom bankového tajomstva alebo daňového tajomstva podľa osobitného zákona, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju nesprístupní s uvedením odkazu na príslušný právny predpis .

4.6 Podľa § 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. na účely tohto zákona je utajovanou skutočnosťou informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením (ďalej len "neoprávnená manipulácia") a ktorá môže vznikáť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojim nariadením.

4.7 Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonnom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonnom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci.

4.8 Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zrušení utajenia. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa

utajenia, alebo o zrušení stupňa utajenia.

4.9 Podľa § 1 písm. j/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností, utajovaná skutočnosť môže vzniknúť v oblasti používania informačno-technických prostriedkov a informačno-operatívnych prostriedkov a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

4.10 Podľa § 2 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností vedúci vymedzí podľa § 1 tohto nariadenia utajované skutočnosti vznikajúce v právnickej osobe v rámci pôsobnosti ustanovenej podľa osobitného predpisu. Určené utajované skutočnosti vedúci zaraďuje do zoznamu utajovaných skutočností právnickej osoby.

4.11 Podľa § 36 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore pri plnení úloh v boji proti terorizmu, v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu, pri odhaľovaní trestnej činnosti organizovanej v spojení s cudzinou a organizovanej trestnej činnosti súvisiacej s nedovolenou výrobou, držaním a rozširovaním omamných a psychotropných látok, jedov, prekurzorov a jadrových materiálov, s falšovaním a pozmeňovaním peňazí, známok a cenných papierov, pri odhaľovaní iných zločinov, pri poskytovaní ochrany a pomoci ohrozenému svedkovi a chránenému svedkovi podľa osobitného predpisu, pri operatívnej ochrane legalizanta a agenta, pri odhaľovaní daňových únikov a nezákonných finančných operácií, pri odhaľovaní úmyselných trestných činov podľa druhého a tretieho dieľu ôsmej hlavy druhej časti Trestného zákona, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou najmenej dva roky, alebo iných úmyselných trestných činov, ktorých stíhanie upravuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, a pri zisťovaní ich páchatel'ov a pátraní po nich je Policajný zbor oprávnený používať informačno-technické prostriedky. Ustanovenie predchádzajúcej vety sa nepoužije, ak ide o styk medzi obvineným a jeho obhajcom.

4.12 Podľa § 84 S.s.p. pri žalobe proti rozhodnutiu, ktorým sa odmietlo sprístupnenie informácie, si môže správny súd dotknutú informáciu vyžiadať na účel overenia tvrdenia žalovaného. Nezaloží ju do súdneho spisu a ani ju nedoručí ostatným účastníkom konania alebo osobám zúčastneným na konaní.

4.13 Rozsah a podmienky prístupu k informáciám upravuje zákon o slobodnom prístupe k informáciám, podľa ktorého má každý právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii, pričom informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje (§ 3 ods. 1, 3 cit. zákona). Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie sú štátne orgány, obce ako aj tie právnické a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti (§ 2 ods. 1 cit. zákona). Všetky zákonom ustanovené obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia (§ 12 cit. zákona).

5.

5.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje, že zákon o slobodnom prístupe k informáciám nedefinuje pojem informácia. Nepriamo je použiteľná definícia s § 2 písm. b/ zákona č. 215/2004 Z. z. Informáciou je

a/ obsah písomnosti, nákresu, výkresu, mapy, fotografie, grafu alebo iného záznamu,

b/ obsah ústneho vyjadrenia,

c/ obsah elektrického alebo elektromagnetického, elektronického alebo iného fyzikálneho transportného média.

Čiže utajovanou skutočnosťou je informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vznikáť len v

oblastiach, ktoré ustanoví vláda SR svojim nariadením. Najvyšší súd je názoru, že pri sprístupňovaní informácií je vždy potrebné vyhodnotiť, či neexistuje aj implicitné obmedzenie prístupu k informáciám, vyplývajúce z iných právnych predpisov, na ktoré zákon o slobodnom prístupe k informáciám výslovne neodkazuje. Manipulácia s utajovanou písomnosťou je tvorba, príjem, evidencia, preprava, prenášanie, ukladanie, rozmnožovanie, vyradovanie, uschovávanie a akékoľvek iné nakladanie s utajovanou písomnosťou (ďalej aj „manipulácia“), ktorá sa zaznamenáva v administratívnej pomôcke (§ 2 ods. 1 vyhlášky č. 453/2007 Z. z.).

5.2 Najvyšší súd má za preukázané, že na pojednávaní pred Krajským súdom v Bratislave zástupca žalobcu poukázal na rozsudok Okresného súdu v Trebišove pod č. k. 1T/42/2014 zo dňa 08.09.2016, v ktorom sudca nerozhodol iba o tom, že namietané príkazy o použití informačno-technických prostriedkov (ďalej aj „ITP“) sú nezákonné, ale aj o tom, že nezákonné je mimo iného aj celé tajné sledovanie. Rozsudok Okresného súdu Trebišov v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.03.2017 sp. zn. 8To/148/2016-1594 nadobudol právoplatnosť dňa 13.03.2017. V obidvoch rozhodnutiach bola všeobecnými (trestnými) súdmi skonštatovaná nezákonnosť sledovania ako celku, primárne príkazov na použitie ITP.

5.3 Na podklade uvedených skutkových zistení, podľa názoru najvyššieho súdu, krajský súd mal v danej veci posúdiť, či nie je možné aplikovať ustanovenie § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z., keďže utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákennom alebo nesprávnom postupe alebo nezákennom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moc. Túto skutočnosť krajský súd ponechal bez povšimnutia. Krajský súd ani okrajovo nevysvetlil, prečo rozsudok Okresného súdu Trebišov sp. zn. 1T/42/2014 zo dňa 08.09.2016 nebral do úvahy, resp. prečo z neho nevychádzal. Naviac v čase, keď rozhoduje kasačný súd, rozsudok Okresného súdu Trebišov je už právoplatný a ide o novú závažnú skutočnosť.

5.3 Najvyšší súd ďalej poukazuje, že samotné označenie informácie za utajovanú skutočnosť bez ďalšieho, nie je dôvodom na nepreskúmanie informácie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Jediným dôvodom neúspechu žalobcu pred správnymi orgánmi ako aj pred správnym súdom bolo, že požadované informácie povinná osoba zaradila, resp. určila do kategórie utajovaných informácií podľa § 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. Najvyšší súd tiež zdôrazňuje, že správny súd v rámci preskúmania rozhodnutia povinnej osoby uviedol, že nie je oprávnený spochybňovať zaradenie informácie do kategórie utajovaných informácií, ale na druhej strane nevysvetlil a nezaujal stanovisko k rozsudku všeobecného (trestného) súdu, ktorý konštatoval nezákonnosť príkazov na použitie ITP, čo vylučuje, aby ich obsah spadal do kategórie utajovaných informácií.

5.4 Najvyšší súd je názoru, že rozsudok trestného súdu, ktorým bol žalobca spod obžaloby prokurátora právoplatne oslobodený a v ktorom bola okrem iného skonštatovaná nezákonnosť použitia ITP prostriedkov a sledovania ako celku, je pre všetky orgány verejnej moci, teda aj pre správne súdy závažný. Aj keby nešlo o nezákonné rozhodnutia (príkazy na použitie ITP) a aplikácia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. by neprichádzala do úvahy, vyradenie požadovaného rozhodnutia z poskytovania informácie ako celku, žalobca má právo na základnú informáciu, či príkazy na použitie ITP sa vzťahujú na jeho osobu alebo nevzťahujú a to z iných právnych dôvodov.

5.5 Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 8To/148/2016 zo dňa 13.03.2017 jednoznačne vyplýva, že príkazy na vyhotovenie obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov vydané sudkyňou pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica dňa 14.09.2008 pod sp. zn. BB-ŠS-V-459-01/08-Ntt-463 a pod sp. zn. BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464 sú nezákonné a nezodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z judikatúry Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu.

5.6 Najvyšší súd poukazuje, že ak informácia o nezákennom alebo nesprávnom postupe alebo nezákennom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánu verejnej moci nemôže byť utajovanou skutočnosťou (§ 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z.), tak táto skutočnosť sama o sebe vylučuje

obmedzenie prístupu k informáciám podľa § 8 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

5.7 S ohľadom na uvedené dospel kasačný súd k záveru, že zruší rozsudok krajského súdu a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Správny súd v novom konaní posúdi, či existuje zákonný dôvod na sprístupnenie požadovanej informácie alebo nie, či povinná osoba nemôže poskytnúť minimálnu informáciu v tom smere, že dané príkazy na tajné sledovanie, ktoré spravovala a vydala a s ktorými sa žalobca počas prípravného konania riadne oboznámil, sa vzťahujú na jeho osobu alebo nie. Správny súd ani správne orgány nevysvetlili, ako môže táto minimálna informácia spôsobiť ujmu Slovenskej republiky, resp. mohla by byť nevýhodná pre záujmy Slovenskej republiky. Odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej správy o nesprístupnení informácií musí obsahovať logickú, právnu a presvedčivú argumentáciu. Pod pojmom formálna podmienka utajenia je nutné, aj podľa kasačného súdu, rozumieť zaradenie predmetnej informácie pod konkrétnu položku s uvedením konkrétnej formulácie tejto položky v oblasti utajovaných skutočností a pod pojmom materiálna podmienka označenia predmetnej informácie za utajovanú skutočnosť je nutné rozumieť objasnenie, prečo naozaj existuje potreba chrániť zmluvu v záujme Slovenskej republiky a z čoho vychádza tvrdenie, že Slovenskej republiky by mohla byť sprístupnením informácie spôsobená ujma.

5.8 Najvyšší súd poznamenáva, že aby mohol byť dôkaz (informácie získané použitím ITP) posúdený ako zákonný, je potrebné mať informáciu o súhlase sudcu udelenom na použitie ITP na získanie dôkazu. Len zo súhlasu sudcu je možné zistiť, kto takýto súhlas vydal, aký druh ITP má byť použitý, miesto, čas, doba trvania použitia ITP a údaje o osobe, voči ktorej sa má tento prostriedok použiť. To znamená, že len z rozhodnutia sudcu, ktorým súhlasil s použitím ITP možno určiť, či bol vydaný súhlas orgánom príslušným na rozhodnutie, či sa dôkaz preberaný správnym orgánom zhoduje s formou informácií získaných v súlade so súhlasom sudcu a či boli dodržané zo strany používateľa ITP všetky ostatné obmedzenia a rozsah použitia ITP v súlade s rozhodnutím sudcu, predovšetkým miesto, čas, doba trvania, záujmová osoba atď. Najvyšší súd je názoru, že musí byť zjavné, či súhlas s ITP vydal zákonný sudca, v akom konkrétnom konaní sa tak malo stať, pre aký konkrétny skutok bolo toto konanie vedené, voči akým konkrétnym osobám malo byť odpočúvanie povolené, z akých zákonných dôvodov, po akú dobu a pod.

5.9 Správny súd v novom rozhodnutí odôvodní, či argumentácia žalovaného v súvislosti s utajovanými skutočnosťami a trvaním dôvodov utajenia, odvolávajúc sa na zákon č. 215/2004 Z. z. a interné predpisy sa dá aplikovať pre prípad žalobcu. Žalobca ako subjekt trestného práva (obžalovaný) poznal obsah príkazov vydaných pod sp. zn. BB-ŠS-V-459-01/08-Ntt-463 (príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008) a sp. zn. BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464 (príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov vydaný dňa 14.09.2008 na obdobie od 14.09.2008 do 11.12.2008), čiže počas prípravného konania ako obvinený sa oboznámil s obsahom utajovanej prílohy k vyšetrovaciemu (trestnému) spisu.

5.10 Zákon o slobodnom prístupe k informáciám je založený na princípe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, čo znamená, že povinné osoby sprístupňujú všetky informácie, okrem tých u ktorých to zákon zakazuje. Zákaz však nemusí byť explicitne stanovený priamo zákonom o slobodnom prístupe k informáciám, ale môže vyplývať i z iných právnych predpisov verejného práva. Úlohou správneho súdnictva je preskúmavanie zákonnosti, t.j. aplikácia výkladu v systéme právneho poriadku. Z tohto dôvodu bola súdne deklarovaná koncepcia implicitného obmedzenia prístupu k informáciám, ktoré obmedzenie vyplýva aj z iných právnych predpisov, o ktorom žiadateľ poznajúci iba text zákona o slobodnom prístupe k informáciám nemusí vedieť. Orgány štátnej správy a správne súdy však tieto implicitné znaky musia poznať, pretože od nich sa už vyžaduje právne myslenie v systéme práva. Keď je určité konanie neverejné, je odporujúce elementárnej logike, aby údaje z tohto konania mohli byť sprístupňované cez zákon o slobodnom prístupe k informáciám za predpokladu, že takýto postup je v súlade so zákonom.

5.11 Pri posúdení sprístupnenia informácií povinnou osobou nie je možné zákon o slobodnom prístupe k informáciám aplikovať ako izolovaný právny predpis, ale je potrebné aj vyhodnotiť, či sa sprístupnením

informácií neohrozí iný záujem štátu. Takýto implicitný zákaz nesprístupnenia informácie musí byť povinnou osobou dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený. Vyzradením informácií o použití informačno-technických prostriedkov by mohlo dôjsť k ohrozeniu bezpečnosti a záujmov štátu. Legitímny dôvod obmedzenia prístupu k informáciám je ochrana dôležitých záujmov štátu, a preto povinné osoby pri sprístupňovaní informácií musia zvážiť dôvod neposkytnutia informácií, ktorý spočíva v záujme štátu na tom, aby poskytnutá informácia neohrozila objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie a aby ani nebola porušená prezumpcia nevinu. Povinné osoby v individuálnych prípadoch musia v rámci správnej úvahy zvážiť, či by poskytnutím informácií mohol byť zmarený účel trestného konania a či by nebolo ohrozené objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie.

5.12 Kasačný súd ďalej poukazuje na ustanovenie § 84 S.s.p., ktoré upravuje osobitný režim nahliadania do spisov aj pre veci podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Ak ide o žalobu proti rozhodnutiu, ktorým sa zamietlo sprístupnenie dokumentu, správny súd si môže dotknutý dokument vyžiadať, neuloží ho do súdneho spisu a ani ho nedoručí protistrane. Použije ho iba na to, aby vedel overiť tvrdenia žalovaného o aplikáciu konkrétnej výnimky z povinnosti sprístupnenia, pretože na takéto posúdenie potrebuje poznať obsah dokumentu. Poskytnutú informáciu, ktorá sa nestane súčasťou spisového materiálu, správny súd vráti tomu, kto ju predložil. V ďalšom konaní správny súd sa bude riadiť predmetným ustanovením, vyžiada si od povinného dotknutý dokument a zaujme stanovisko, ktoré náležite odôvodní s poukazom na vyššie uvedené závery kasačného súdu.

5.13 Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami žalobcu sa krajský súd v rozhodnutí riadne nevysporiadal a nevyjadril sa k zásadným právnym a skutkovým otázkam uvedeným vyššie. Kasačnú sťažnosti vyhodnotil Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade uvedeného ako dôvodnú v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p.

6.

6.1 O náhrade trov kasačného konania Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 467 ods. 2 S.s.p. nerozhodol, lebo toto rozhodnutie spadá do právomoci správneho súdu. Podľa § 467 ods. 2 S.s.p. platí, že ak kasačný súd zmení rozhodnutie krajského súdu, rozhodne aj o nároku trov konania na krajskom súde a kasačnom súde.

6.2 Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.